

EKONOMISTA

CZASOPISMO

POŚWIĘCONE NAUCE I POTRZEBOM ŻYCIA

ZAŁOŻONE W ROKU 1900

2021

4

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK EKONOMICZNYCH

POLSKIE TOWARZYSTWO
EKONOMICZNE

WYDAWNICTWO
KEY TEXT

WARSZAWA

Spis treści

Artykuły

Józef O R C Z Y K: Dylematy u progu transformacji pracy	461
Michał S C H W A B E: GDP Growth and Unsaturated Demand on Labour Markets: Is the Visegrad Group Ready for an Increased Immigration?	482
Agata S Z Y M A Ń S K A: Determinants of General Government Social Spending: Evidence from the Eurozone.	508

Miscellanea

Piotr P Y S Z, Anna J U R C Z U K: Społeczna Gospodarka Rynkowa – wschodzącą gwiazdą literatury ekonomicznej?	529
---	-----

Dyskusje i polemiki

Jan P O L O W C Z Y K: Polemika z Witoldem Kwaśnickim.	550
Witold K W A Ś N I C K I: Wokół <i>Podejścia ewolucyjnego w naukach społecznych</i> – odpowiedź na polemikę Jana Polowczyka	555

Recenzje i omówienia

Jerzy H A U S N E R: <i>Społeczna czasoprzeźren gospodarowania. W kierunku ekonomii wartości</i> (rec. Jerzy Wilkin).	558
<i>Labour Market Institutions and Productivity. Labour Utilisation in Central and Eastern Europe</i> , ed. by Beata Woźniak-Jęchorek and Michał Pilc (rec. Eugeniusz Kwiatkowski)	563

*

Dwumiesięcznik „Ekonomista” publikuje oryginalne teksty naukowe w języku polskim i angielskim poświęcone problematyce ekonomicznej. Wszystkie nadesłane teksty zgodne z profilem pisma i jego standardami redakcyjnymi są oceniane przez recenzentów w procedurze *double-blind* i zatwierdzane do druku przez Komitet Redakcyjny.

Czasopismo „Ekonomista” jest indeksowane w Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), ERIH PLUS, RePEc, Scimago Journal & Country Rank i ICI Journals Master List (Index Copernicus International). Każdy artykuł zawiera streszczenie w języku polskim, angielskim i rosyjskim (wraz ze słowami kluczowymi i kodami JEL), dostępne na stronie redakcyjnej czasopisma i reprodukowane w polskiej bazie bibliograficznej BazEkon. Anglojęzyczne streszczenia są także zawarte w międzynarodowych bazach ESCI i CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities). Otwarty dostęp do pełnych tekstów artykułów z zasobów archiwalnych oraz wybranych artykułów z wydań bieżących jest możliwy na stronie redakcyjnej (www.ekonomista.info.pl).

Zgodnie z decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 31 lipca 2019 r. za publikacje zamieszczane w „Ekonomiście” przyznaje się 40 pkt.

Contents

Articles

Józef O R C Z Y K: Dilemmas on the Threshold of the Transformation of Labor .	461
Michał S C H W A B E: GDP Growth and Unsaturated Demand on Labour Markets: Is the Visegrad Group Ready for an Increased Immigration?	482
Agata S Z Y M A Ń S K A: Determinants of General Government Social Spending: Evidence from the Eurozone.	508

Miscellanea

Anna J U R C Z U K, Piotr P Y S Z: Social Market Economy: A Rising Star in Economic Literature?	529
---	-----

Discussions and Polemics

Jan P O L O W C Z Y K: Polemic with Witold Kwaśnicki	550
Witold K W A Ś N I C K I: About the <i>Evolutionary Approach in Social Sciences</i> : Reply to the Polemic by Jan Polowczyk	555

Book reviews

Jerzy H A U S N E R: <i>Spoleczna czasoprzestrzeń gospodarowania. W kierunku ekonomii wartości (Social Spacetime of Economy. Towards Value Economics)</i> , (rev. Jerzy Wilkin).	558
<i>Labour Market Institutions and Productivity. Labour Utilisation in Central and Eastern Europe</i> , ed. Beata Woźniak-Jęchorek and Michał Pilc (rev. Eugeniusz Kwiatkowski)	563

*

Bimonthly “*Ekonomista*” publishes original scientific texts written in Polish and English devoted to economic problems. All the received texts consistent with journal profile and its editorial standards are subject to double-blind peer reviews and must be accepted by the Editorial Committee.

Journal “*Ekonomista*” is indexed in Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI), ERIH PLUS, RePEc, Scimago Journal & Country Rank, and ICI Journals Master List (Index Copernicus International). Each article includes an abstract in Polish, English and Russian (together with key words and JEL codes), which are available on the editorial page and are reproduced in the Polish bibliographical base BazEkon. English abstracts are also reproduced in international bases, such as ESCI and CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities). Open access to full texts of articles contained in archival resources and selected articles published in current issues is also possible through the editorial page (www.ekonomista.info.pl).

According to the decision of the Minister of Science and Higher Education of 31 July 2019, research papers published in “*Ekonomista*” are given 40 scores.

Содержание

Статьи

Юзеф О Р Ч И К: Дилеммы на пороге трансформации труда	461
Михал Ш В А Б Е: Рост ВВП и избыточный спрос на труд: готова ли Вышеградская группа к увеличению иммиграции?	482
Агата Ш И М А Н Ь С К А: Детерминанты социальных расходов государств зоны евро	508

Разное

Анна Ю Р Ч У К, Петр П Ы Ш: Социальная рыночная экономика – восходящая звезда экономической литературы?	529
---	-----

Дискуссии и полемика

Ян П О Л О В Ч И К: Полемика с Витольдом Квасьницким	550
Витольд К В А С Ь Н И Ц К И: К вопросу об <i>Эволюционном подходе в общественных науках</i> – ответ на полемику Яна Половчика	555

Рецензии и обзоры

Ежи Х А У С Н Е Р: Социальное время и пространство хозяйствования. В направлении экономики ценностей (рец. Ежи Вилькин)	558
<i>Labour Market Institutions and Productivity. Labour Utilisation in Central and Eastern Europe (Институты рынка труда и производительность. Использование труда в странах Центрально-Восточной Европы)</i> , ред. Беата Возняк-Ехорек и Михал Пильц (рец. Эугениуш Квятковски)	563

*

Журнал «*Ekonomista*» выходит раз в два месяца. В нем содержатся научные тексты по вопросам экономики на польском и английском языке. Все присланные в редакцию тексты, которые соответствуют профилю журнала и его редакционным стандартам, оцениваются рецензентами по процедуре *double-blind* и утверждаются к печати Редакционным Комитетом.

Журнал «*Ekonomista*» индексируется в *Web of Science Emerging Sources Citation Index (ESCI)*, *ERIH PLUS*, *RePEc*, *Scimago Journal & Country Rank* и *ICI Journals Master List (Index Copernicus International)*. Каждая статья сопровождается резюме на польском, английском и русском языках, к которым прилагаются ключевые слова и коды JEL. Резюме помещены на редакционном сайте журнала и в польской библиографической базе *VazEkon*. Англоязычные резюме доступны также в международных библиографических базах *ESCI* и *CEJSH (The Central European Journal of Social Sciences and Humanities)*. Полные тексты статей из архивной базы и избранные статьи из текущих выпусков находятся в открытом доступе на редакционном сайте (www.ekonomista.info.pl).

Согласно постановлению Министерства науки и высшего образования от 31 июля 2019 года за публикацию в журнале «*Ekonomista*» присваивается 40 пунктов.

JÓZEF ORCZYK*

Dylematy u progu transformacji pracy

„The political problem of mankind is to combine three things: economic efficiency, social justice and individual liberty”.

John Maynard Keynes, *Liberalism and labour* (1926)

Wprowadzenie

Znaczenie pracy dla rozwoju gospodarczego oraz przemian społecznych jest przedmiotem wielu pogłębionych analiz. Niezwykle szybkie tempo zmian w tej sferze pociąga za sobą zmiany w sposobie życia jednostek, zwiększając między innymi udział czasu wolnego, a także kreując stosunek do pracy, jako elementu wartościującego istotę i sens życia. W analizach ekonomicznych zmian na rynku pracy często wyjaśnianie sprowadza się do określenia wpływu czynników technologiczno-organizacyjnych. Prowadzi to w przypadku analizy długoterminowej do niedoceniań skali symbiozy pomiędzy czynnikami technologiczno-organizacyjnymi a społecznymi. Według instytucjonalistów wyrazem tej symbiozy jest rola instytucji społecznych, a także konsekwencje ich funkcjonowania w utrzymywaniu i zmianach systemu realizacji pracy oraz zasad podziału jej efektów.

Praca zorganizowana, w tym forma jej realizacji, ma też bezpośredni wpływ na kształtowanie więzi społecznej. Chodzi tu nie tyle o formowanie zespołów ludzkich, zależności zawodowych, ile o związek z kształtowaniem więzi czy społeczeństwa obywatelskiego. Uświadomienie znaczenia tego aspektu pracy w dobie globalizacji to docenienie przeobrażeń podmiotowych w funkcjonowaniu społeczności ludzkich, ich identyfikacji, która wyraża się **stosunkiem do pracy** czy zasadami podziału jej efektów. Dylemat, na który starano się w artykule zwrócić uwagę, to konieczność uwzględniania w analizach wpływu, jaki wywiera instytucjonalne zabezpieczenie sytuacji materialnej ludności w krajach rozwiniętych na jej skłonności do uczestnictwa w pracy, do podejmowania różnych form i zakresu pracy.

Posłużenie się w artykule pojęciem transformacji pracy ma charakter intencjonalny – chodzi o wskazanie, że jest to nie tylko proces ewolucyjny czy adaptacyjny, lecz także zmiana, która ma swą **specyficzną dynamikę**. Dokonuje się bowiem

* Prof. dr hab. Józef Orczyk – Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu; ORCID: 0000-0002-7091-3834; e-mail: jozef.orczyk@gmail.com

- Sundararajan A. (2016), *The Sharing Economy. The End of Employment and the Rise of Crowd – Based Capitalism*, The MIT Press, Cambridge.
- Szczepeński J. (1999), *Reformy, rewolucje, transformacje*, Wydawnictwo IFIS PAN, Warszawa.
- Szlinder M. (2018), *Bezwarunkowy dochód podstawowy. Rewolucyjna reforma społeczeństwa XXI wieku*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Świątkowski A.M. (2020), *Przegląd warunków pracy na platformach zatrudnienia. Raport dla Unii Europejskiej*, „Polityka Społeczna” 7, s. 1–11.
- Walsh M. (2020), *Algorytmiczny lider. Jak być inteligentnym, gdy maszyny są inteligentniejsze od nas*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań.
- Weizsacker E.U., Wijkman A. (2018), *Capitalism, Short-termism, Population and the Destruction of the Planet*, Springer Science + Business Media LLC.
- World Happiness Report 2013*, red. J. Helliwell, R. Layard, J. Sachs, UN Sustainable Development Solution Network, New York 2013.

Podziękowanie

Chciałbym tutaj serdecznie podziękować za uwagi tym, którzy wcześniej czytali ten tekst, to jest nieodżałowanemu profesorowi Antoniemu Rajkiewiczowi oraz profesorom: Halinie Szulce, Waldemarowi Frąckowiakowi, Piotrowi Błędowskiemu, jak też doktorom: Pawłowi Łuczakowi, Andrzejowi Byrtowi i Piotrowi Dawidziakowi. Szczególne podziękowania za pomoc w redagowaniu tekstu, za uczynienie go bardziej czytelnym, należą się jednak profesorowi Janowi Szambelańczykowi. Oczywiście za idee i treści wyrażone w tekście odpowiedzialność ponosi wyłącznie autor.

DYLEMATY U PRUGU TRANSFORMACJI PRACY

Streszczenie

Artykuł dotyczy procesu transformacji pracy ujętej jako wzajemne zazębianie zmian dokonujących się w dominujących instytucjonalnych formach przymusu pracy z formami organizacyjnymi jej realizacji. Analizując obecną fazę transformacji pracy, zwrócono uwagę nie tylko na zmiany techniczno-organizacyjne, związane z postępującą cyfryzacją i algorytmizacją pracy, ale i konsekwencjami społecznymi, takimi jak np. konieczność dalszych zmian systemów zabezpieczenia społecznego. Wskazano na zmianę znaczenia ekonomicznego pracy w funkcjonowaniu społeczeństwa na rzecz zwiększenia jej roli jako wyrazu świadomości znaczenia więzi społecznej w warunkach zbliżającego się coraz szerszego wykorzystywania sztucznej inteligencji i postępującej robotyzacji w sferze usług.

Słowa kluczowe: rozwój społeczno-gospodarczy, praca, instytucje, transformacja

JEL: A13, I138, J21, J24, J28, O15, O17

DILEMMAS ON THE THRESHOLD OF THE TRANSFORMATION OF LABOR

Summary

The article discusses the process of labour transformation understood as the mutual overlapping of changes taking place in the dominant institutional forms of compulsion to work with the organizational forms of its implementation. When analyzing the current phase of labor transformation, the author paid attention not only to technical and organizational changes related to the ongoing digitization and algorithmization of work, but also to social consequences, such as the need for further changes in social security systems. The change in the economic significance of work in the functioning of society was indicated to increase its role, as an expression of the awareness of the importance of social bonds in the conditions of the upcoming and wider use of artificial intelligence and the progressive robotization in the sphere of services.

Keywords: economic and social development, labour, institutions, transformation

JEL: A13, I138, J21, J24, J28, O15, O17

ДИЛЕММЫ НА ПОРОГЕ ТРАНСФОРМАЦИИ ТРУДА

Резюме

Статья касается проблемы процесса трансформации труда, представленной как взаимосвязь между переменными, происходящими в доминирующих институциональных формах принуждения к труду и изменениями организационных форм ее реализации. В анализе нынешней фазы трансформации труда было обращено внимание не только на технико-организационные изменения, связанные с прогрессирующей цифровизацией и алгоритмизацией труда, но и на социальные последствия, такие как необходимость дальнейших изменений в системе социального обеспечения. Было указано на изменение экономического значения труда в функционировании общества в пользу увеличения его роли, как выражение осознания значения социальных связей в условиях все более широкого использования искусственного интеллекта и прогрессирующей роботизации в сфере услуг.

Ключевые слова: социально-экономическое развитие, труд, институты, трансформация

JEL: A13, I38, J21, J24, J28, O15, O17

MICHAŁ SCHWABE*

GDP Growth and Unsaturated Demand on Labour Markets: Is the Visegrad Group Ready for an Increased Immigration?

Introduction

In 2018 Czechia, Hungary and Poland were among five United Nations countries, which voted against adoption of the Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration (GCM), adopted by the UN on 19 Dec. 2018, while Slovakia was one of 24 countries which abstained from the vote (United Nations, 2018). It suggests as if those countries were immune to migration issues and able to maintain a balanced demographic structure in the forthcoming years. However, the data suggests that the Visegrad countries can be among the most affected countries by the ongoing demographic change and aging society issues (Fihel and Okólski 2019).

This paper aims at investigating the capacity for increased labour immigration to four post-communist Eastern European economies: Czechia, Hungary, Poland, and Slovakia¹ (further referred to as the Visegrad Group countries, or V4). The unprecedented economic growth and high speed of convergence to the EU average (Matkowski, Próchniak, and Rapacki 2016) significantly increased demand for work and, taking into account limited internal resources, potentially for the foreign workforce. A parallel aim of the study is to identify similarities and differences in migration flows between V4 countries, as well as to unravel interdependencies between migration flows and the countries' economic performance, as there seems to be a research gap in this regard for those economies, undergoing transformation from net emigration to net immigration. This paper

* Dr. Michał Schwabe – Assistant Professor, Warsaw School of Economics (SGH), Collegium of World Economy, Department of European Integration and Legal Studies; ORCID 0000-0002-1016-7256; e-mail: michal.schwabe@sgh.waw.pl

¹ From October 1918 until January 1993 Czechia and Slovakia existed as one country – Czechoslovakia. Since 2016 conventional name of the Czech Republic is Czechia.

Statistics Poland:

Demographic Yearbook of Poland 2019, <https://stat.gov.pl/en/topics/statistical-yearbooks/statistical-yearbooks/demographic-yearbook-of-poland-2019,3,13.html> (access: 15.12.2019).

Demographic Yearbook of Poland 2018, <https://stat.gov.pl/en/topics/statistical-yearbooks/statistical-yearbooks/demographic-yearbook-of-poland-2018,3,12.html> (access: 15.12.2019).

National Census of Population and Housing 2002, <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/narodowe-spisy-powszechne/narodowy-spis-powszechny-2002/> (access: 15.12.2019).

National Census of Population and Housing 2011, <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2011> (access: 20.12.2019).

Poprawa jakości i dostępności statystyki migracji zagranicznych, 2007, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/migracje-zagraniczne-ludnosc/poprawa-jakosci-i-dostepnoscii-statystyki-migracji-zagranicznych,5,1.html> (access: 15.05.2021).

The World Bank:

EU11 Growth Drops in 2012 and Remains Slow in 2013 Amid Weak External Confidence, <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2013/06/13/eu11-regular-economic-report-june-13-2013> (access: 21.04.2020).

Net Migration, Hungary, <https://data.worldbank.org/indicator/SM.POP.NETM?end=2018&locations=HU> (access: 03.03.2020).

GDP Growth (annual %), <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG> (access: 03.04.2020).

Foreign Direct Investment, net inflows, <https://data.worldbank.org/indicator/BX.KLT.DINV.CD.WD> (access: 03.04.2020).

Gross Capital Formation, <https://data.worldbank.org/indicator/NE.GDI.TOTL.ZS> (access: 03.04.2020).

UNICEF:

Migration Profiles: Czech Republic, 2013, <https://esa.un.org/migmmgprofiles/indicators/files/CzechRepublic.pdf> (access: 05.01.2020).

United Nations:

General Assembly Endorses First-Ever Global Compact on Migration, Urging Cooperation among Member States in Protecting Migrants, 2018, <https://www.un.org/press/en/2018/ga12113.doc.htm> (access: 06.01.2020).

Other Internet Sources:

Hungarian Spectrum, 2020, <https://hungarianspectrum.org/2020/03/06/the-continuing-labour-shortage-in-hungary/> (access: 15.03.2020).

GDP GROWTH AND UNSATURATED DEMAND ON LABOUR MARKETS: IS THE VISEGRAD GROUP READ FOR AN INCREASED IMMIGRATION?

Summary

Due to unprecedented economic growth after the EU accession, four post-communist economies: Czechia, Hungary, Poland, and Slovak Republic (Visegrad Group, V4) have suffered from unsaturated demand in their labour markets. However, while un-

dergoing the transition from net emigration into net immigration countries, the V4 governments unleashed anti-immigrant propaganda, which seems to have fallen on fertile ground with their societies. The paper addresses the question of potential readiness of the Visegrad Group countries to accept increased immigration. To this end an analysis of post-war migration flows and immigrant populations was performed for each of the countries. To reveal correlations between migration flows and selected macroeconomic indicators, a time series analysis with time series regression model has been performed. No universal trends for the entire V4 group were revealed regarding correlation of macroeconomic indicators and migration flows. However, statistically significant correlations were found for Poland (where higher GDP growth and lower unemployment translated into increased immigration) and Slovak Republic (where higher FDI dynamics resulted in decreased emigration). It is also claimed that negative attitudes of V4 populations towards increased immigration are deteriorating with time, which might be challenging for their governments, especially in the light of growing demand on their labour markets.

Keywords: Visegrad Group, V4, post-communist states, immigration, international labour migration

JEL: F22

WZROST PKB A NADWYŻKOWY POPYT NA PRACĘ: CZY GRUPA WYSZEHRADZKA JEST GOTOWA NA ZWIĘKSZONĄ IMIGRACJĘ?

Streszczenie

Ze względu na bezprecedensowy wzrost gospodarczy po akcesji do UE w czterech krajach Grupy Wyszehradzkiej V4 (Czechach, Węgrzech, Polsce i Słowacji) zaobserwowano zjawisko nadwyżkowego popytu na pracę. Jednakże w retoryce rządów krajów tej grupy można zauważyć wyraźną niechęć do akceptacji zwiększonej imigracji, co wydaje się znajdować odzwierciedlenie w nastrojach społecznych. Artykuł podejmuje kwestię potencjalnej gotowości państw Grupy Wyszehradzkiej do przyjęcia większej liczby imigrantów. W tym celu przeprowadzono analizę strumieni migracyjnych, a także populacji imigrantów w każdym z tych krajów w okresie powojennym. W celu ujawnienia korelacji pomiędzy migracjami a wybranymi wskaźnikami makroekonomicznymi przeprowadzono analizę szeregów czasowych z wykorzystaniem modelu regresji. Analiza ta nie wykazała uniwersalnych zależności dla wszystkich państw grupy V4, jednak stwierdzono istotne statystycznie korelacje dla Polski (gdzie wzrost PKB i spadek bezrobocia mają wpływ na zwiększoną imigrację), a także Słowacji (gdzie napływ BIZ przekłada się na niższą emigrację). Stwierdzono również, że rosnąca niechęć mieszkańców państw V4 wobec zjawiska zwiększonej imigracji może stanowić wyzwanie dla rządów tych państw, zwłaszcza w świetle rosnącego zapotrzebowania na pracę.

Słowa kluczowe: Grupa Wyszehradzka (V4), państwa postkomunistyczne, imigracja, migracje międzynarodowe

JEL: F22

РОСТ ВВП И ИЗБЫТОЧНЫЙ СПРОС НА ТРУД: ГОТОВА ЛИ ВЫШЕГРАДСКАЯ ГРУППА К УВЕЛИЧЕНИЮ ИММИГРАЦИИ

Резюме

Ввиду беспрецедентного экономического роста, наступившего после вступления в ЕС, в четырех странах Вышеградской группы V4 (Чехия, Венгрия, Польша и Словакия) наблюдалось явление избыточного спроса на труд. Однако в риторике правительств стран этой группы можно заметить заметное нежелание способствовать увеличению иммиграции, что созвучно с настроениями в обществах этих стран. Статья поднимает вопрос потенциальной готовности стран Вышеградской группы принять большее количество иммигрантов. С этой целью был проведен анализ миграционных потоков, а также популярности иммигрантов в каждой из этих стран в послевоенный период. С целью выявления корреляции между миграциями и избранными макроэкономическими показателями был проведен анализ временных рядов с использованием модели регрессии. Анализ не подтвердил наличия универсальных зависимостей для всех государств группы V4, однако были отмечены существенные статистические корреляции для Польши (где рост ВВП и снижение безработицы влияют на увеличение иммиграции) и Словакии (где приток прямых иностранных инвестиций влияет на более низкую эмиграцию). Было также отмечено, что растущее нежелание жителей государств V4 видеть у себя иммигрантов может стать вызовом для правительств этих государств, особенно в свете растущего спроса на труд.

Ключевые слова: Вышеградская группа (V4), посткоммунистические государства, иммиграция, международные миграции

JEL: F22

Determinants of General Government Social Spending: Evidence from the Eurozone¹

Introduction

An increase in public spending is a phenomenon observed in many countries regardless of the level of development (e.g. developing, developed or advanced countries). Recently, a particular attention has been paid to social spending. This type of spending is affected by different socioeconomic determinants and it also represents a large share of total general government spending. The wide aggregated category of social spending includes, among others, spending in relation to age (e.g. non-contributory pensions), health, education, housing subsidies, unemployment compensation, or social protection in the form of basic assistance to poor families (Lindert 2010).

The review of empirical literature indicates that most of the existing studies aim at identifying factors that determine government spending. These studies vary in terms of the type of spending under consideration, the level of spending (aggregated or disaggregated), datasets, the countries analysed, or the econometric techniques adopted. Most of the studies are based on the sample of the OECD countries and investigate the importance of factors influencing such aggregated or disaggregated spending. However, the OECD consists of a group of countries which vary with respect to their regions or different economic levels.

The study is based on an example of the eurozone countries. The countries grouped in the euro area are listed as high-income countries and developed countries in the European region (UN, 2019). The focus on the eurozone countries makes it possible to study and investigate the strength of the effects of selected

* Dr Agata Szymańska – Institute of Economics, University of Łódź; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5184-931X>; e-mail: agata.szymanska@uni.lodz.pl

¹ The research was supported by the National Science Centre in Poland (2017/27/N/HS4/01878).

DETERMINANTS OF GENERAL GOVERNMENT SOCIAL SPENDING: EVIDENCE FROM THE EUROZONE

Summary

The paper analyses selected determinants of social spending in the eurozone countries. The sample includes 17 eurozone countries (euro area countries except for Malta and Slovenia) analysed over the time sample, which covers annual data between 1996 and 2017. The paper takes into account three categories of social spending: aggregated welfare spending, aggregated social protection spending, and spending on social protection benefits, and evaluates the statistical and quantitative effects of their selected determinants. The set of determinants includes general macroeconomic variables related to the condition of the economy and selected demographic factors. The analysis is based on panel data. The obtained results point out the effects of macroeconomic factors on social-type spending and the effects of old-age dependency ratio on spending, whereas the significance of the rest of the analysed demographic factors is generally ambiguous and depends on the type of spending under consideration, applied approach, specification, as well as the control variables used in the analysis.

Keywords: government spending, panel data, socioeconomic determinants, eurozone, social spending

JEL: E62, H60

DETERMINANTY WYDATKÓW SOCJALNYCH W KRAJACH STREFY EURO

Streszczenie

W artykule poddano analizie wybrane determinanty wydatków socjalnych w krajach strefy euro. Badanie obejmuje 17 krajów strefy euro (kraje strefy euro z wyłączeniem Malty i Słowenii) analizowanych w próbie czasowej opartej na danych rocznych za lata 1996–2017. W artykule uwzględniono trzy kategorie wydatków: ujęte szeroko wydatki na cele socjalne, zagregowane wydatki na ochronę socjalną oraz wydatki na świadczenia z tytułu zabezpieczenia społecznego. Zbiór determinantów uwzględnionych w badaniu obejmuje ogólne zmienne makroekonomiczne związane ze stanem aktywności gospodarczej oraz wybrane czynniki demograficzne. Analiza oparta jest na danych panelowych. Uzyskane wyniki wskazują na znaczenie czynników makroekonomicznych oraz współczynnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, natomiast w przypadku innych analizowanych czynników demograficznych uzyskane zależności są niejednoznaczne i zależą od rodzaju rozpatrywanych wydatków, zastosowanego podejścia, specyfikacji modelu, a także zmiennych kontrolnych uwzględnionych w badaniu.

Słowa kluczowe: wydatki rządowe, dane panelowe, czynniki społeczno-ekonomiczne, strefa euro, wydatki socjalne

JEL: E62, H60

ДЕТЕРМИНАНТЫ СОЦИАЛЬНЫХ РАСХОДОВ ГОСУДАРСТВ ЗОНЫ ЕВРО

Резюме

В статье анализируются некоторые определяющие факторы (детерминанты) социальных расходов в странах еврозоны. Исследование охватывает 17 стран (страны еврозоны кроме Мальты и Словении) анализируемых в рамках временной выборки за 1996–2017 гг. В статье были учтены три категории расходов: широко понимаемые расходы на социальные цели, агрегированные расходы на социальную защиту, а также расходы на пособия по социальному обеспечению. Совокупность детерминант, учтенных в исследовании, охватывает общие макроэкономические переменные, связанные с состоянием экономической активности, а также некоторые демографические факторы. Анализ построен на основании панельных данных. Полученные результаты указывают на значение макроэкономических факторов и коэффициента демографической нагрузки лицами пожилого возраста, но в случае других анализируемых демографических факторов полученные зависимости неоднозначны и зависят от вида рассматриваемых расходов, примененного подхода, спецификации модели, а также контрольных переменных, учтенных в исследовании.

Ключевые слова: правительственные расходы, панельные данные, социально-экономические факторы, зона евро, социальные расходы

JEL: E62, H60

PIOTR PYSZ*
ANNA JURCZUK**

Spoleczna Gospodarka Rynkowa – wschodzącą gwiazdą literatury ekonomicznej?

Wprowadzenie

Współczesny świat i Europa charakteryzują się w ostatnich latach szybko postępującym rozkładem, a w niektórych krajach nawet upadkiem istniejącego ładu społeczno-gospodarczego. Wraz z ogólnoswiatową pandemią Covid-19 oraz współwystępującym z nią głębokim kryzysem gospodarczym proces ten uległ przyspieszeniu. Na miejsce ładu i ogólnie pożądanego przez ekonomistów i innych politycznych myślicieli równowagi instytucjonalnej, makroekonomicznej i społecznej wchodzi nieład, chaos, a nawet anarchia. Nikt tak naprawdę nie wie, dokąd ten proces ludzkość prowadzi. Już w latach dziewięćdziesiątych XX wieku niebezpieczeństwo to dostrzegali Friedrich August von Hayek, stwierdzając, że współczesny człowiek nie będzie już nigdy panem własnego losu, gdyż świat stał się w wyniku ludzkiego dążenia do ciągle nowych odkryć i wynalazków zbyt skomplikowany (Hayek 2003, s. 483). Straciła też na aktualności teza wiedeńsko-brytyjskiego filozofa nauki Karla R. Poppera, mówiąca, że przyszłość wolnych społeczeństw jest zawsze otwarta, i od nich zależy to, jak ją sobie ukształtują (Popper 1992). Konstruktywistyczny optymizm Poppera jest już prawie niewidoczny w sformułowanym przed czterema laty kluczowym przesłaniu książki wybitnego niemieckiego socjologa Ulricha Becka: „Jak można żyć i przeżyć w permanentnej metamorfozie, o której nikt nie jest w stanie powiedzieć dokąd ona prowadzi, w metamorfozie obejmującej zarówno centrum jak i peryferie, biednych i bogatych, muzułmanów, chrześcijan i agnostyków w jednakowym stopniu, w metamorfozie nie będącej konsekwencją nieudolności, kryzysu albo biedy, tylko postępującej

* Dr hab. Piotr Pysz, prof. WSiFZ – Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania w Białymstoku; ORCID: 0000-0003-4390-9882; e-mail: pyszpiotr@googlemail.com

** Dr Anna Jurczuk – Wydział Ekonomii i Finansów, Uniwersytet w Białymstoku; ORCID: 0000-0002-6467-4747; e-mail: a.jurczuk@uwb.edu.pl

Stiglitz J. (2020), *Ein Trauma für die Weltwirtschaft*, „Handelsblatt”, 6 maja.

Streit E.M. (1995), *Freiburger Beiträge zur Ordnungsökonomik*, J.C.B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1995.

Weizsäcker E.U., Wijkman A. (2018), *Ejże! Kapitalizm, krótkowzroczność, populacja i zniszczenie planety*, Raport Klubu Rzymskiego, IBS, Politechnika Warszawska, Warszawa.

SPOŁECZNA GOSPODARKA RYNKOWA – WSCHODZĄCĄ GWIAZDĄ LITERATURY EKONOMICZNEJ?

Streszczenie

Celem artykułu jest interpretacja kategorii społecznej gospodarki rynkowej oraz omówienie struktury i dynamiki badań nad tym zagadnieniem. W pierwszej części artykułu autorzy przedstawiają argumenty przemawiające za tym, że ta koncepcja polityki społeczno-gospodarczej może odpowiadać na wyzwania współczesnego świata, w tym splot kryzysu gospodarczego, społecznego, środowiskowego i klimatycznego oraz obecnego zagrożenia pandemicznego. W części empirycznej przedstawiono wyniki analizy bibliometrycznej przedstawiającej strukturę, dynamikę i kierunki badań nad kategorią społecznej gospodarki rynkowej. Wnioski z tej analizy uzasadniają konieczność zwrócenia uwagi nauk społecznych na koncepcję społecznej gospodarki rynkowej, co potwierdzają również wyniki analizy publikacji naukowych dostępnych w bazach literatury ekonomicznej w latach 1959–2020.

Słowa kluczowe: kryzys światowy, polityka społeczno-gospodarcza, ordoliberalizm, społeczna gospodarka rynkowa

JEL: B25

SOCIAL MARKET ECONOMY: A RISING STAR IN ECONOMIC LITERATURE?

Summary

The objective of the article is to present the results of the interpretation the category of Social Market Economy and the structure and dynamics of research development on this issue. In the first part of the article, the authors present arguments that this concept of socio-economic policy can respond to the challenges of the modern world, including economic, social, environmental and climate crises and pandemic threats. The empirical part of the paper presents the results of bibliometric analysis, including the structure, dynamics and directions of research concerning the issue of Social Market Economy. The conclusions of the conducted analysis justify the need for the social sciences to pay attention to the concept of Social Market Economy, which is also confirmed by the results of the bibliometric analysis of scientific publications available in Scopus, Web of Science and BAZEKON databases for the period 1959–2020.

Keywords: Global crisis, socio-economic policy, ordoliberalism, Social Market Economy

JEL: B25

СОЦИАЛЬНАЯ РЫНОЧНАЯ ЭКОНОМИКА – ВОСХОДЯЩАЯ ЗВЕЗДА ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ?

Резюме

Целью статьи является интерпретация категории социальной рыночной экономики, а также анализ структуры и динамики исследований этого вопроса. В первой части статьи авторы представляют аргументы в пользу того, что концепция социально-экономической политики может отвечать на вызовы современного мира, в том числе на клубок экономического, социального, экологического и климатического кризисов, а также существующей угрозы пандемии. В эмпирической части представлены результаты библиометрического анализа, в котором представлена структура, динамика и направления исследований категории социальной рыночной экономики. Выводы этого анализа говорят о необходимости обратить внимание общественных наук на концепцию социальной рыночной экономики, что подтверждают также результаты анализа научных публикаций, доступных в базах экономической литературы за 1959–2020 годы.

Ключевые слова: мировой кризис, социально-экономическая политика, ордолиберализм, социальная рыночная экономика

JEL: B25

JAN POLOWCZYK*

Polemika z Witoldem Kwaśnickim

Rzeczowa krytyka jest podstawą prawidłowego rozwoju nauki. Nic tak bardzo nie stymuluje, jak konfrontacja różnych poglądów, opinii i swobodna wymiana myśli. Co więcej, im bardziej opinie są skrajne, wyraziste w sformułowaniach, tym silniejszą powodują mobilizację intelektualną u dyskutantów. I to jest dobrze wyjaśniane przez współczesną psychologię. Najważniejszą, a może tylko jedną z najważniejszych ludzkich naturalnych skłonności jest reakcja odwzajemniania. Ma ona różnorakie funkcje, także obronną. Jednak w takich obszarach ludzkiej działalności, jak nauka i sztuka, odgrywa także rolę kreacyjną, pożyteczną z punktu widzenia ewolucyjnego.

W dwóch kolejnych numerach „*Ekonomisty*” (2020/5 i 2020/6) ukazały się recenzje książki *Podejście ewolucyjne w naukach społecznych*¹, której jestem współredaktorem i jednym z jedenastu autorów. Pierwsza recenzja, autorstwa profesora Witolda Kwaśnickiego, ukazała się w dziale „Dyskusje i Polemiki”. Druga recenzja zamieszczona jest w dziale „Recenzje” i napisana została przez profesor Anielę Styś. Pierwsza z nich jest negatywna, druga – pozytywna. Autorzy książki mogliby się cieszyć, ponieważ tak skrajne opinie mogą kreować atmosferę zainteresowania ich pracą. Dzieje rozwoju nauki znają wiele takich przypadków. W sztuce nazywa się to niekiedy prowokacją lub skandalem. Ale jednak w tym przypadku sytuacja wygląda nieco inaczej.

Adam Smith (1989 [1759], s. 179) na podstawie swoich wnikliwych obserwacji świata i zachowań ludzkich stwierdził: „Człowiek wrażliwy jest skłonny czuć się bardziej upokorzony słuszną krytyką niż podniesiony słuszną pochwałą”. Pisał to w kontekście swoich rozważań dotyczących różnic między bólem a przyjemnością. I niech to będzie wyjaśnieniem naszego naturalnego motywu podjęcia polemiki z profesorem Witoldem Kwaśnickim.

Przypomnijmy jeszcze, że dyskutowana książka jest efektem trzyletniej współpracy badaczy poznańskiego środowiska akademickiego w ramach interdyscyplinarnego seminarium na temat „Paradygmat ewolucji w naukach społecznych”, afiliowanego przy Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu. Seminarium to odbywa się od marca 2015 roku. Biorą w nim udział również pracownicy naukowcy z kilku innych ośrodków akademickich, w tym także z zagranicy. Uczestników zintegrowało wspólne przekonanie, że nauki społeczne, choć wykorzystujące różne pojęcia i modele poznawcze, może połączyć podejście ewolucyjne.

* Dr hab. Jan Polowczyk – Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu; ORCID: 0000-0002-0613-6924; e-mail: jan.polowczyk@ue.poznan.pl

¹ *Podejście ewolucyjne w naukach społecznych*, red. Jan Polowczyk, Hubert Witczak, Maciej Błaszak, CeDeWu, Warszawa 2018.

WITOLD KWAŚNICKI*

Wokół Podejścia ewolucyjnego w naukach społecznych

Profesor Jan Polowczyk wszedł w polemikę¹ ze mną po mojej krytycznej recenzji książki napisanej pod jego redakcją². Po przeczytaniu tej polemiki dochodzę do wniosku, że nie jest to do końca polemika. Pan profesor Polowczyk odnosi się do kilku kwestii zawartych w mojej recenzji, nawet chyba tych mniej ważnych, pozostawiając wiele innych podniesionych przeze mnie kwestii (moim zdaniem ważnych) bez repliki, bez komentarza.

Spore fragmenty tej polemiki to powtórzenia zaczerpnięte z recenzowanej książki, które znam, bo książkę uważnie przeczytałem. Tak jest np. z długim fragmentem wstępu do książki: „Głównym celem seminarium jest integracja nauk społecznych (...) Hipoteza ta, sformułowana przez Edwarda O. Wilsona (2002), inspiruje świat nauki od dwóch dekad”.

Profesor Polowczyk pisze: „Trudno się zgodzić z tezą recenzenta, że książka nie ma logicznego układu”. I potem, w dwóch długich akapitach, znów odwołuje się do tego, co zawarte było we wstępie książki. Co przekonuje mnie, że miałem rację, pisząc w recenzji, iż książka „[d]aleka jest od pełnego, wyczerpującego opisu tematyki zasygnalizowanej w jej tytule. Brak jest «logiki wyводу i jasnej kolejności omawianych zagadnień”.

Nie miałem żadnych zarzutów co do tytułu książki. Wręcz przeciwnie, tytuł bardzo mi się podobał i to także zachęciło mnie do jej przeczytania. Dlatego nie rozumiem, dlaczego w ramach polemiki profesor Polowczyk pisze: „Dlatego też w tytule książki zawarliśmy bardziej ogólny termin «podejście ewolucyjne» zamiast «paradygmat ewolucyjny», który mógłby sugerować znaczny stopień zaawansowania konsensu społeczności badaczy”.

Dalej pan profesor pisze: „Każdy redaktor pracy zbiorowej wie, jak niekiedy trudno uzgodnić z grupą współautorów jednolitość pracy pod względem podstawowych założeń, koncepcji, przyjętego stylu, sposobów cytowania itd.” Całkowicie to rozumiem. Nie jest to jednak usprawiedliwieniem wielu niedostatków tej książki. Mogę podać bardzo dużo przykładów książek wydanych „pod redakcją”, gdzie te trudności zostały pokonane.

Jest prawdą, że w swojej recenzji sporo miejsca poświęciłem uwagom dotyczącym nieuwzględnienia wielu ważnych pozycji literaturowych. Nie przekonują mnie usprawiedliwiające argumenty profesora Polowczyka: „Każdy autor powinien dobierać sobie źródła w sposób możliwie najbardziej obiektywny. Każdy badacz, nawet w ramach tej

* Prof. dr hab. Witold Kwaśnicki – Uniwersytet Wrocławski; ORCID: 0000-0002-8739-4991; e-mail: witold.kwasnicki@uwr.edu.pl

¹ Polemika z Witoldem Kwaśnickim, bieżący numer „Ekonomisty”.

² *Podejście ewolucyjne w naukach społecznych*, red. Jan Polowczyk, Hubert Witczak, Maciej Błaszak, CeDeWu, Warszawa 2018.

Jerzy Hausner, *Spoleczna czasoprzestrzeń gospodarowania. W kierunku ekonomii wartości*, Wydawnictwo Nieoczywiste, Warszawa 2019, 440 ss.

Profesor Jerzy Hausner jest w naszym kraju znanym badaczem, nauczycielem akademickim, popularyzatorem nauki, politykiem, inicjatorem i organizatorem doniosłych wydarzeń wspierających rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz bardzo aktywnym uczestnikiem życia publicznego. Można go niewątpliwie zaliczyć do autorytetów, zarówno naukowych, jak i społecznych. To dość rzadki przypadek w naszym kraju i dlatego godny odnotowania. Jerzy Hausner ma też uznaną pozycję międzynarodową jako badacz, działacz polityczny i animator wielu działań instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Książka, zatytułowana *Spoleczna czasoprzestrzeń gospodarowania. W kierunku ekonomii wartości* jest – z jednej strony – podsumowaniem najważniejszych nurtów badań prowadzonych przez Hausnera, a z drugiej – oryginalną propozycją dla nauk społecznych, otwierającą nowe podstawy metodologiczne, kierunki badań i sposoby interpretacji najważniejszych zjawisk społeczno-ekonomicznych współczesnego świata. To bardzo inspirujące i prowokujące dzieło, co uważam za jego ważną zaletę. Omawiana przeze mnie książka profesora Hausnera jest zarówno podsumowaniem (syntezą badań), jak i przesłaniem intelektualnym oraz obywatelskim tego autora.

Jerzy Hausner jest badaczem interdyscyplinarnym, chociaż najwięcej miejsca w swoich pracach poświęca kwestiom gospodarczym i problematyce ekonomicznej. Bliska jest mu również problematyka politologiczna, socjologiczna i filozoficzna. W pełni widoczne jest to także w recenzowanym dziele. Takie podejście metodologiczne, bardzo mi bliskie, zainteresuje i – jak sądzę – zainspiruje przedstawicieli różnych nauk społecznych. Jerzy Hausner nieustannie zadaje sobie pytanie: jak osiągnięcia, nie tylko ekonomii, ale też innych nauk społecznych i humanistycznych, w tym filozofii i nauk o kulturze, pozwalają lepiej zrozumieć rozwój gospodarczy i – ogólnie – rozwój społeczeństw?

Zanim przejdę do omówienia i skomentowania najważniejszych koncepcji i myśli przedstawionych przez profesora Hausnera, chciałbym zaprezentować najważniejsze informacje o zawartości i strukturze tej monografii.

Spoleczna czasoprzestrzeń gospodarowania. W kierunku ekonomii wartości jest obszernym dziełem, liczącym 440 stron, wydanym w Warszawie przez mało znane Wydawnictwo Nieoczywiste w 2019 roku. Książka ta, pod względem edytorskim, wydana jest bardzo starannie, w twardej oprawie, z ciekawie wykonanymi rysunkami, łatwo czytelnym drukiem i dowcipnie zaprojektowaną okładką z rysunkiem Andrzeja Mleccki, na którym Bóg – Stworzyciel Świata niesie ów świat do serwisu. Niewątpliwie nasz świat, umieszczony na ziemskim globie, wymaga naprawy. O tym – w znacznym stopniu – jest recenzowana książka.

Składa się ona z 14 rozdziałów, zawierających rozważania autora na tematy, którym poświęcił on w swojej działalności naukowej, publicystycznej i politycznej dużo uwagi i wiele prac naukowych. Centralne miejsce w tych rozważaniach zajmuje problematyka wartości. Szeroko omawiana w pierwszych dwóch rozdziałach, zajmuje też dużo miejsca w pozostałych fragmentach książki. Jest to znacznie szersze i bogatsze znaczeniowo pojęcie wartości niż to, z jakim stykają się na ogół ekonomiści. W kolejnych rozdziałach

***Labour Market Institutions and Productivity. Labour Utilisation in Central and Eastern Europe*, edited by Beata Woźniak-Jęchorek and Michał Pilca, Routledge, Taylor & Francis Group, London and New York 2021, 338 ss.**

Z wielkim uznaniem odbieram opublikowanie w renomowanym wydawnictwie Routledge monografii pod redakcją Beaty Woźniak-Jęchorek i Michała Pilca, która podejmuje temat dotyczący roli instytucji rynku pracy w kształtowaniu wykorzystania zasobów pracy w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Monografia ta wpisuje się – w zasługujący na wysoką ocenę sposób – w dokonującą się w literaturze ewolucję w kierunkach badań nad rynkiem pracy oraz przemianę głównego nurtu teorii ekonomii. Z jednej strony bowiem, od czasów Milтона Friedmana i Edmunda S. Phelps'a, którzy wysunęli ideę naturalnej stopy bezrobocia zależną od czynników strukturalnych i instytucjonalnych, rozpoczęły się w ekonomii rynku pracy badania nad rolą instytucji w kształtowaniu się bezrobocia. Badania te nasiliły się jeszcze bardziej po sformułowaniu przez Richarda Layarda, Stephena Nickella i Richarda Jackmana teorii bezrobocia NAIRU, w której podkreślono bezpośredni wpływ instytucji rynku pracy na kształtowanie się poziomu bezrobocia NAIRU. Z drugiej strony, dynamiczny rozwój kierunku teoretycznego nowej ekonomii instytucjonalnej, głównie za sprawą Douglassa Northa, Ronalda Coase'a i Oliviera Williamsona, którzy podkreślili zasadniczą rolę instytucji w kształtowaniu procesów gospodarczych, sprawił, że instytucjonalne analizy tych procesów stały się ważnym elementem badań w głównym nurcie współczesnej ekonomii. Wspomniana monografia wpisuje się doskonale w te przemiany współczesnej ekonomii.

Godny podkreślenia jest fakt, że publikacja ta została przygotowana przez zespół 21 autorów, głównie z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, ale z dużym uznaniem trzeba odnotować, że wiodący w niej udział mają autorzy reprezentujący uczelnie polskie (10 autorów), przede wszystkim z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu.

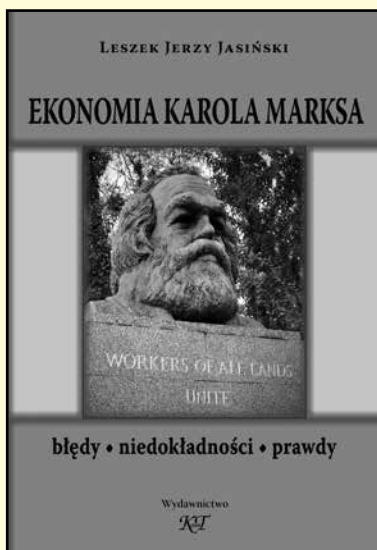
W monografii skoncentrowano uwagę na problemie wpływu instytucji rynku pracy na wykorzystanie czynnika pracy ludzkiej w procesach gospodarczych, słusznie zakładając, że stopień wykorzystania tego czynnika ma ważne znaczenie dla długookresowego wzrostu gospodarczego i poziomu życia ludności, zwłaszcza w warunkach nasilonej emigracji zarobkowej i starzenia się społeczeństw w krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Podejmowane analizy nie ograniczają się do pokazania teoretycznych mechanizmów tego wpływu. Podjęta jest również pogłębiona próba wskazania, jaką rolę odgrywają instytucje rynku pracy w krajach Europy Środkowo-Wschodniej w kształtowaniu stopnia wykorzystania pracy w ich gospodarkach, zaś na tle zaobserwowanych reform tych instytucji od początku lat 90. XX wieku oraz zgromadzonych doświadczeń i wyprowadzonych wniosków z przeprowadzonych analiz, formułuje się rekomendacje określające, jak instytucje rynku pracy w badanych krajach winny być zreformowane w celu zwiększenia stopnia wykorzystania pracy w procesach gospodarczych. Monografia ma więc nie tylko znaczenie teoretyczne, ale również ważne znaczenie faktograficzne, diagnostyczne i aplikacyjne.

Wieloaspektowy charakter analiz prowadzonych w monografii jest niewątpliwie jednym z jej istotnych walorów. Wśród innych trzeba także wymienić niemal wyczerpujące podejście do głównych instytucji rynku pracy uwzględnianych w analizach oraz nowatorskie ujęcie wykorzystania zasobów pracy w procesach gospodarczych.

W monografii badany jest stopień wykorzystania zasobów pracy w zależności od najważniejszych instytucji rynku pracy, takich jak: przepisy prawne regulujące ochronę

Leszek Jerzy Jasiński

Ekonomia Karola Marksa. Błędy, niedokładności, prawdy
ISBN: 978-83-64928-15-4, e-ISBN: 978-83-64928-16-1
Rok wydania: 2020, 248 stron, cena: 49,90 zł

Praca zbiorowa (red. Anna Olejniczuk-Merta, Mirosław Miller)

Innowacje społeczne
ISBN: 978-83-64928-12-3, e-ISBN: 978-83-64928-13-0
Rok wydania: 2020, 240 stron, cena: 58,80 zł

Thriller z akcją osadzoną w świecie badań naukowych, polityki i biznesu (korporacje farmaceutyczne). Porywająca fabuła jest pretekstem przedstawienia konfliktu interesów tych środowisk oraz problemów moralnych związanych z pracą naukową.

Marlena Siviak, Marian Siviak: Pharmacoon

ISBN: 978-83-64928-19-2, e-ISBN: 978-83-64928-21-5 (tom 1)
ISBN: 978-83-64928-20-8, e-ISBN: 978-83-64928-23-9 (tom 2)
Rok wydania: 2021, 496 + 464 str., cena: 39,99 zł + 39,99 zł

Leszek Jerzy Jasiński

Nobliści z ekonomii 1969–2020. Poglądy laureatów w zarysie
ISBN: 978-83-64928-10-9, e-ISBN: 978-83-64928-14-7
Rok wydania: 2020, 330 stron, cena: 68,25 zł

